

Les societats filials adscrites a la Secció de Ciències i Tecnologia

AGUSTÍ CAMÓS CABECERAN

ANTONI ROCA I ROSELL

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

1. INTRODUCCIÓ

La Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT) té adscrites set filials. Quatre d'aquestes, la Societat Catalana de Física (SCF), la Societat Catalana de Química (SCQ), la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM) i la Societat Catalana de Tecnologia (SCT), van sorgir a partir del natural procés de desenvolupament i d'especialització de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques (SCCFQM), que s'havia constituït el 1932 com a filial de la Secció de Ciències (SC), i que funcionà fins a 1986. La cinquena, la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), comparteix l'adscripció amb la Secció de Ciències Biològiques (SECCB) –d'ençà del desdoblament de l'antiga SC en la SECCB i la SECCT, el 1989– i és descrita en el capítol corresponent a les filials de la SECCB. Les altres dues filials, l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA) i la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT), es constituïren com a filials de la SECCT a principis dels anys noranta del segle passat (aquesta darrera comparteix també adscripció amb la SECCB, com la ICHN).

2. LA SOCIETAT CATALANA DE CIÈNCIES FÍSQUES, QUÍMIQUES I MATEMÀTIQUES

La creació, l'any 1932, de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques (SCCFQM) va obeir fonamentalment a la voluntat d'un grup de físics i un altre de químics i tècnics. El primer grup estava encapçalat per

Eduard Fontserè

Eduard Fontserè, que era membre de l'IEC des de 1921 i director del Servei Meteorològic de Catalunya, on col·laboraven alguns físics i enginyers. Pel que fa al grup de químics i tècnics, estaven organitzats en la Societat de Química de Catalunya des de 1930, i entre ells cal destacar Ramon Peypoch, l'impulsor de la revista *Ciència*, apareguda l'any 1926 i que representava un pas molt important en la normalització de l'activitat científica i tècnica catalana.

La primera Junta de Govern de la Societat, nomenada el gener de 1932, estava presidida per Josep Estalella; el secretari era Josep Gassiot i Llorens; el tresorer, Àngel Julià i Saurí, i el director de Publicacions, Estanislau Ruiz i Ponseti.

La Societat estava organitzada en tres seccions, que tenien com a director un vicepresident que també formava part de la Junta. Ramon Peypoch era el director de la Secció de Física i Química; l'arquitecte Bonaventura Bassegoda, director de la Secció de Matemàtiques i d'Enginyeria, i el geòleg Marià Faura, director de la Secció de Geofísica, d'Astronomia i de Meteorologia.

Des de 1932 fins a la Guerra Civil l'activitat de la Societat fou notable, especialment a través de conferències i seminaris, tal com quedà reflectit en els dos volums del *Bulletí*, i en les memòries i monografies publicades, sobretot si tenim en compte l'escassetat d'antecedents a Catalunya en els camps conreats per la SCCFQM.

Mentre durà la Guerra Civil l'activitat de la Societat quedà reduïda, i totalment interrompuda a partir del gener de 1939.

L'activitat de la SCCFQM no és repregué fins al maig de 1959, en què tingué lloc una primera reunió després de la Guerra, celebrada al domicili de l'advocat Antoni Pelegrí. L'acte, que va ser organitzat per Enric Casassas i Heribert Barrera, comptà amb la presència de Ramon Aramon, secretari general de l'IEC, i d'Antoni Esteve i Subirana, membre de la SC de l'Institut. Els reunits acordaren donar per reconstituïda la Societat, nomenar-ne la Junta de Govern, presidida per Antoni Esteve i Subirana, i proclamar Eduard Fontserè president honorari.

Durant els anys següents les activitats no foren gaire visibles, tot i que s'organitzaren alguns actes, s'establiren premis per a estudiants i es concediren borses d'estudi. També s'inicià l'elaboració d'un diccionari científic i tècnic, que no arribà a ser publicat, perquè el treball fet en l'època inicial s'incorporà a la *Gran enciclopèdia catalana*, que començà a publicar-se el juliol de 1969.

De 1968 a 1973 el president de la SCCFQM fou Josep Teixidor i Riba, i d'aquest any a 1976 ho fou Enric Casassas i Simó.

Fins a 1968 la SCCFQM funcionà amb dues seccions, la de Física i Química, i la de Matemàtiques i d'Enginyeria, però aquell any s'establiren com a seccions diferenciades la de Física i la de Química, mentre que se suprimí definitivament l'antiga Secció de Geofísica, d'Astronomia i de Meteorologia. L'any 1973 també es desdoblà la Secció de Matemàtiques i d'Enginyeria en dues.

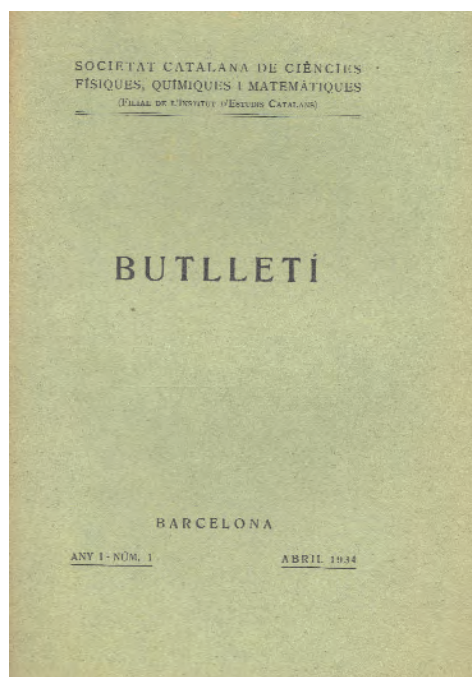
A partir de 1975 es va posar de manifest la necessitat de dotar de més capacitat d'iniciativa i d'autonomia cadascuna de les quatre seccions. A partir d'aleshores les quatre seccions tingueren la capacitat d'organitzar reunions i actes per separat, ampliar el nombre de persones de les seves juntes i tenir les seves pròpies publicacions. Es mantingueren, però, activitats comunes, en especial la publicació del *Bulletí*.

La SCCFQM va començar a recuperar l'activitat normal a partir del curs 1976-1977, sota la presidència d'Heribert Barrera i Costa. La normalització democràtica del país va comportar un creixement important de les seccions.

De 1978 a 1981 el president de la Societat fou Joan Casulleras i Regàs; de 1981 a 1985, ho fou Josep M. Tura i Soteras, durant el mandat del qual se celebrà el cinquantè aniversari de la fundació de la SCCFQM; finalment, el darrer president fou Joaquim Sales i Cabré, de 1985 a 1986, que fou l'encarregat de gestionar la creació de les quatre noves societats filials (de Física, de Química, de Matemàtiques i de Tecnologia), resultants de la dissolució de la SCCFQM.

Entre les activitats de les seccions durant la segona part dels anys setanta podem destacar el I Col·loqui Internacional d'Energia Solar (febrer de 1977) i la recuperació del fons bibliogràfic d'Esteve Terradas i Illa (1977), pel que fa a la Secció de Física; la celebració del I Congrés Internacional de Tècniques Analítiques en Química Ambiental (novembre de 1978), a càrrec de la Secció de Química, i l'inici de la publicació del *Bulletí de la Secció de Matemàtiques* (1978), de la Secció d'aquesta matèria. També s'engegà la publicació de la «segona època» del *Bulletí* de la Societat el 1977, i s'actualitzaren els premis per a estudiants que continuava concedint la SCCFQM.

Coberta del número 1
del *Bulletí* de la SCCFQM

Entre 1981 i 1983 es van organitzar les celebracions del cinquantè aniversari de la Societat, on es va posar de manifest la voluntat de continuïtat amb l'acte d'homenatge als socis fundadors, alhora que es mostrava la necessitat d'adaptar-se a les noves realitats marcades per la reorganització de l'Estat i l'obertura a la Comunitat Europea.

Durant aquests anys els ajuts directes de la Generalitat i de la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT) i de la mateixa SC de l'IEC van permetre invitar científics catalans o estrangers de solvència acreditada a realitzar cursos o estades de treball amb grups de recerca del país, el que es coneixia amb el nom de «cursos CIRIT».

Els anys vuitanta es van caracteritzar pel restabliment del Govern de la Generalitat i del Parlament de Catalunya, i per l'aprovació del nou Estatut d'autonomia de Catalunya de 1979. Això va marcar un període d'incertesa entorn del paper que havia de tenir l'IEC, i en particular la SC, pel que fa a l'organització de la recerca científica a Catalunya.

Amb el pas dels anys aquells que havien imaginat que l'IEC podia ser una bona plataforma per a la gestió de la recerca a Catalunya començaren a comprendre que no seria així. Les transferències en recerca a la Generalitat, tot i la competència exclusiva que establia l'Estatut, no es produïren.

Durant la primera part dels anys vuitanta el nombre de socis de les diferents seccions així com la seva activitat augmentà notablement. Algunes de les activitats més significatives que la Secció de Física duagué a terme aquells anys foren la creació de diferents grups, laboratoris i comissions, sovint en col·laboració amb altres entitats, i la publicació dels *Treballs de Física*, a partir de 1979; la Secció de Química organitzà diversos seminaris, el III Congrés de Tècniques Analítiques en Química Ambiental en el marc de l'Expoquímica (1986) i les II Jornades sobre Contaminació als Països Catalans (1986); la Secció de Matemàtiques, que també participà activament en la creació del Centre de Recerca Matemàtica (CRM), impulsada per l'IEC, renovà la publicació del *Bulletí de la Secció de Matemàtiques*; finalment, la Secció d'Enginyeria continuà mantenint les seves activitats, i canvià el nom pel de Secció de Tecnologia amb la intenció d'ampliar la base de la seva actuació.

Cal destacar l'organització conjunta entre les seccions de Física i Química de les Trobades sobre la Recerca Experimental Fonamental en Física i Química als Països Catalans, que se celebraren entre 1982 i 1996 en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada, amb la intenció d'estudiar la problemàtica i les perspectives de la recerca experimental en aquests àmbits.

Amb el pas dels anys, l'activitat de les seccions i l'augment del nombre de socis va fer cada cop més necessària la creació de noves societats a partir de les seccions, tot i la resistència en aquests anys d'una part del Ple de l'IEC a admetre més filials. Just abans de l'estiu de 1986, la SC aprovava provisionalment els quatre Estatuts de les noves societats, i les antigues juntes obrien un procés gestor orientat a l'articulació del procés de constitució d'aquestes noves societats. Finalment, l'octubre d'aquest any 1986 el Ple de l'IEC acordava la creació de les quatre noves filials, i que les juntes de les seccions actuarien com a comissions gestores de les noves filials.

3. LA SOCIETAT CATALANA DE FÍSICA

Com hem vist, la Societat Catalana de Física (SCF) va néixer l'any 1986 a partir de la Secció corresponent de la SCCFQM. Els principals eixos d'actuació d'aquesta Societat són: promocionar la física, potenciar una perspectiva catalana d'aquesta matèria i crear un vehicle de comunicació entre els físics catalans.

Pel que fa a la promoció de la física, la SCF s'esforça a posar de manifest la utilitat d'aquesta ciència per donar respostes fonamentals sobre la naturalesa del món, i per dinamitzar la indústria, les comunicacions, la producció agrícola i el medi ambient. Aquesta tasca de promoció s'ha portat a terme en diferents terrenys, però sobretot en els mitjans industrials i en el món de l'ensenyament, tant secundari com universitari.

En relació amb la potenciació d'una perspectiva catalana de la física, cal remarcar que la física, com la ciència, és un patrimoni de la humanitat, per sobre de la diversitat cultural, però no al marge o en contra d'aquesta. Des del punt de vista dels Països Catalans, era i és necessari ajudar a consolidar una perspectiva pròpia a la tasca universal.

La SCF és una associació a la vegada científica i professional, també orientada al servei dels interessos professionals dels seus associats. En aquest sentit, la Societat ha creat fòrums de debat i de treball científic. Al mateix temps, acull les iniciatives que se li plantegen i prova de donar-los el màxim suport possible.

Els presidents de la SCF han estat: Francesc Gacia i Escapa, de 1987 a 1988; Jordi Porta i Jué, de 1988 a 1990; Pere Seglar i Comas, de 1990 a 1992, i Antoni Giró i Roca, de 1992 a 2001. Des de 2001 el president de la Societat és Josep Maria Pons i Ràfols.

Una bona part de l'activitat de la SCF ha girat al voltant dels grups de treball de l'IEC gestionats per la Societat. Han estat fonamentalment quatre: el Grup de Física Matemàtica (anomenat «de Relativitat» abans del curs 1989-1990), el Grup d'Astrofísica, el Grup de Física de les Radiacions i el Laboratori d'Estudis Geofísics. Fins al curs 1992-1993 va existir un Grup d'Història de la Física, i també va existir un Grup d'Energies Renovables.

A més de la gestió dels grups de treball, la SCF organitza conferències i debats, cursos CIRIT, generalment associats a un o més grups de treball, i concedeix el Premi per a estudiants des de l'any 1988. Aquest Premi rep el nom de Jordi Porta i Jué, president de la Societat desaparegut prematurament el 1990. També concedeix un premi per als treballs de recerca de batxillerat en física i un premi de creació literària amb temàtica relacionada amb la física.

Aquestes convocatòries tingueren una ressonància molt significativa al llarg de 2005, quan se celebrà l'Any Mundial de la Física. La SCF encapçalà la Comissió Catalana corresponent i se celebraren un bon nombre d'activitats, incloses dues sessions al Parlament de Catalunya.

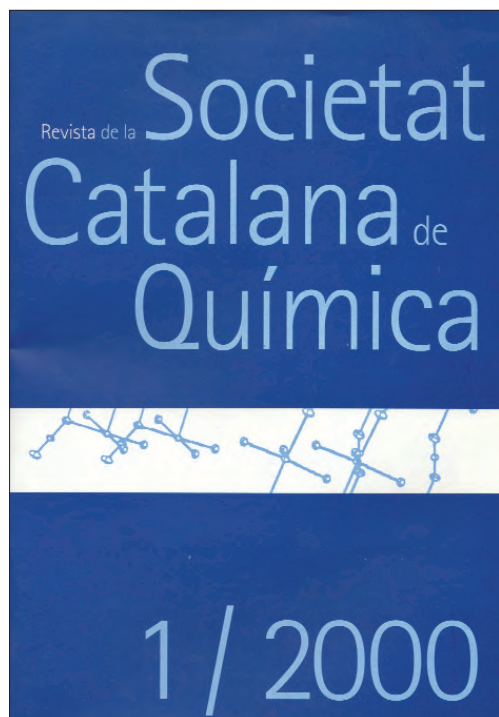
Des de 1985 se celebren anualment a Maó les Trobades Científiques de la Mediterrània, organitzades per la Societat amb la col·laboració de l'Institut Menorquí d'Estudis. La SCF també organitza la fase catalana de l'Olimpíada Internacional de Física i conferències i exposicions.

La publicació de la SCF, després de constituir-se en filial, continuà sent *Treballs de Física*. Des de 1991, però, es canvià la seva orientació i el seu nom —passà a dir-se *Revista de Física*—, per a aconseguir tenir una àmplia difusió en els medis universitaris, en els centres d'ensenyament secundari i en les biblioteques dels Països Catalans, a més de servir de contacte periòdic amb els associats. La revista surt semestralment i fins ara s'ha arribat al número 31. La Societat també participa en l'elaboració del *Butlletí de les Societats Catalanes de Física, Química, Matemàtiques i Tecnologia*.

La SCF compta actualment amb 440 associats.

Coberta de la *Revista de Física*

Coberta de la *Revista de la Societat Catalana de Química*

4. LA SOCIETAT CATALANA DE QUÍMICA

La Societat Catalana de Química (SCQ) també va néixer a partir d'una de les seccions que formaven la SCCFQM l'any 1986. Té com a finalitat tot el que es relaciona amb el conreu de les ciències químiques, fomenta la investigació, promou la renovació en els aspectes pedagògics i facilita la difusió del coneixement d'aquesta ciència a la societat en general.

En realitat no es van aprovar els Estatuts de la Societat fins l'any 1991, que seria, doncs, la data oficial de ple reconeixement de la SCQ com a filial de l'IEC.

Els presidents de la SCQ han estat: Miquel Àngel Pericàs i Brondo, de 1986 a 1987; Josep Maria Ribó i Trujillo, de 1988 a 1994, i Pilar González Duarte, de 1995 a 2001. Des de 2002 el president de la Societat és Àngel Messeguer Peypoch.

La SCQ organitza habitualment conferències, cursos, debats i jornades sobre diferents temes relacionats amb la química, amb la participació de químics del país o estrangers. Cal destacar les jornades dirigides als joves investigadors i als

docents de ciències experimentals de secundària i batxillerat.

Aquesta Societat concedeix el premi al treball de recerca de batxillerat dins de l'àmbit de la química, els premis als millors crèdits de síntesi dels cicles formatius de grau mitjà i superior i el Premi de la Societat Catalana de Química per a estudiants.

Entre les publicacions de la Societat, cal destacar-ne una de notable influència que aparegué en primera edició l'any 1985, una mica abans de constituir-se la Secció com a filial. Es tracta de la publicació en català de la *Taula periòdica dels elements*, una necessitat evident per als químics i, especialment, per als ensenyants; l'any 1990 se'n va fer una segona edició, i l'any 1998 se'n va fer una nova edició on s'inclouien les darreres novetats, segons els acords presos per la IUPAC. Una altra publicació ha estat l'edició facsímil de la traducció catalana del *Tractat elemental de química*, de Lavoisier, feta l'any 1919 per Miquel Arcàngel Baltà i Florenci Coma.

La SCQ publica des de l'any 2000 la *Revista de la Societat Catalana de Química*, que té per objectiu ser una via de comunicació entre els membres de la Societat. També ha iniciat la publicació de «Clàssics de la Química».

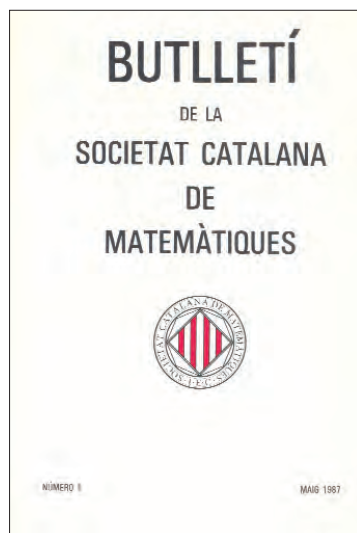
La Societat compta actualment amb 650 associats.

5. LA SOCIETAT CATALANA DE MATEMÀTIQUES

La Societat Catalana de Matemàtiques (SCM) és una societat filial de l'IEC que continua les activitats de la Secció de Matemàtiques de la SCCFQM, fundada per l'Institut l'any 1932. També va néixer l'any 1986 a partir de l'escissió de la SCCFQM.

Les finalitats de la SCM són: el conreu de les ciències matemàtiques, estendre'n el coneixement en la societat catalana, fomentar-ne l'ensenyament i la investigació teòrica i aplicada, així com publicar tota mena de treballs que s'adeqüin a aquests objectius.

Els presidents de la SCM han estat: Joan Girbau i Badó, de 1986 a 1990; Josep Vaquer i Timoner, de 1990 a 1995; Sebastià Xambó i Descamps, de 1995 a 2003, i Carles Casacuberta i Vergés, de 2003 a 2006. El president de la Societat des de 2006 és Carles Perelló i Valls.

Coberta del
Butlletí de la Societat Catalana
de Matemàtiques

Després de constituir-se com a filial de l'IEC, la SCM ha continuat organitzant moltes de les activitats que feia la Secció de Matemàtiques de la SCCFQM, com conferències, taules rodones i cursos. Una activitat que s'ha organitzat de manera continuada ha estat la fase catalana de l'Olimpíada Matemàtica, i des de 1996 un concurs de problemes anomenat *Cangur*, dirigit a un estrat molt més ampli d'alumnes, que aplega milers de participants cada any.

A principis dels anys noranta la SCM ingressà com a membre de la Societat Europea de Matemàtiques. L'any 1996, en el Comitè Executiu d'aquesta Societat, la ciutat de Barcelona sortí escollida seu del Tercer Congrés Europeu de Matemàtiques, que havia de tenir lloc l'any 2000, i l'entitat organitzadora fou la SCM. L'any 2000 va ser declarat l'Any Mundial de les Matemàtiques. A més del Congrés Europeu, la SCM desenvolupà moltes activitats, que tingueren una gran repercussió pública.

Des de 1987 la Societat publica el *Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques*, una revista de matemàtiques en català amb articles d'alt nivell científic, de la qual s'han publicat vint-i-dos números. La Societat també publica un butlletí intern, *Butlletí de la SCM*, que recull notícies sobre el món de la matemàtica i potencia els contactes entre els socis i amb els matemàtics en general, que ha arribat al número 23.

Entre altres publicacions que ha fet la SCM cal destacar els *Collected Works of Pere Menal* i la traducció al català de les *Disquisicions aritmètiques*, de C. F. Gauss.

La SCM actualment compta amb més d'un miler d'associats.

6. LA SOCIETAT CATALANA DE TECNOLOGIA

La Societat Catalana de Tecnologia (SCT) també va néixer a partir d'una Secció de la SCCFMQ, en aquest cas de la Secció d'Enginyeria, que en constituir-se com a filial va canviar el seu nom per tal d'obrir-se a totes les branques de les ciències aplicades.

La SCT considera la tecnologia un factor de cultura i per això la conrea en els seus diversos vessants. Promou la recerca i la divulgació dels avenços tecnològics en general i, en especial, dels que afecten l'àmbit de la societat catalana. També pren en consideració les repercussions de la tecnologia en altres camps, com poden ser el medi, l'economia, la societat i l'opinió pública.

Fomenta contactes entre tècnics i investigadors de la universitat i de la indústria, i col·labora amb els centres de formació. També promou les publicacions de temàtica tecnològica en llengua catalana.

El president de la SCT és des de la seva fundació, l'any 1986, Estanislau Tomàs i Morera.

Per assolir els seus objectius la Societat organitza conferències, cursos, congressos, jornades, debats, etc. Sovint l'organització d'aquests actes es du a terme en col·laboració amb institucions universitàries. Les principals col·laboracions han estat amb l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona, la Facultat d'Informàtica, l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicacions i la Facultat de Nàutica, totes de la Universitat Politècnica de Catalunya. La temàtica dels actes és variada, oscil·la entre la divulgació general de noves tecnologies i aplicacions molt concretes de processos exposats amb gran rigor científic. Així mateix, s'organitzen conferències i jornades sobre les relacions de la tecnologia amb l'ètica, la cultura i la societat.

Coberta del número 1
de Revista de Tecnologia

Anualment la SCT convoca i concedeix un premi per a treballs d'investigació, bibliogràfics o d'assaig redactats en català per a estudiants universitaris. Ha promogut diferents línies de recerca, com per exemple, sobre la farga catalana.

La Societat edita les «Monografies de Tecnologia», de les quals se n'han publicat quatre des de 2001. També publica, des de 2004, la *Revista de Tecnologia*, de la qual han sortit dos números.

La SCT compta actualment amb uns 100 associats.

7. L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE CIÈNCIES DE L'ALIMENTACIÓ

L'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA) va ser creada l'any 1979 per iniciativa de la càtedràtica de Bromatologia i Toxicologia de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona Maria del Carmen de la Torre, juntament amb professionals de la indústria i de la ciència dels aliments, com ara Ramon Clotet, Agustí Contijoch i Robert Xalabarder, i el jurista Lluís González Vaqué. Des de l'any 1987 l'Associació és membre de l'Institute of Food Technologists (IFT) i de la Unión de Ciencia y Tecnología de los Alimentos de España (UCTAE).

L'any 1990 es van iniciar els tràmits d'admissió com a societat filial de l'IEC, que van culminar el 1992 amb l'adscripció de l'ACCA a la SECCT.

Han estat presidents de l'associació Maria del Carmen de la Torre i Boronat, de 1980 a 1984; Abel Mariné i Font, de 1984 a 1989; Josep Obiols i Salvat, de 1989 a 1991; Ramon Clotet i Ballús, de 1991 a 1993, i Mercè Centrich i Sureda, de 1993 a 2003. Actualment, la presideix Josep Obiols i Salvat.

Aquesta filial, a més d'informar els seus membres sobre tot tipus d'activitats relacionades amb l'alimentació, organitza conferències, taules rodones, jornades científicotècniques i cursos. Les taules rodones més destacades són «L'alimentació en l'envelliment i en l'edat avançada», «Aliments modificats genèticament», «Anorèxia i bulímia» i «Màrqueting en l'alimentació». Pel que fa a les jornades, cal esmentar les dedicades a «L'alimentació del segle XXI», «Les ciències sensorials en l'alimentació» i «Present i futur de les relacions entre alimentació i salut».

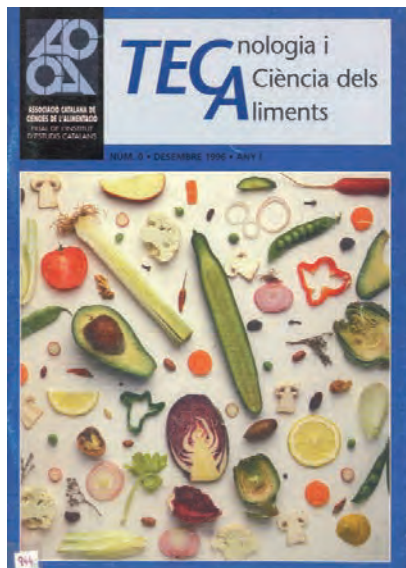
L'Associació publica la revista *Tecnologia i Ciència dels Aliments*, d'aparició semestral, amb voluntat de donar servei a tots els professionals del món de l'alimentació. En les seves pàgines recull articles d'interès general i de revisió, així com comunicacions científiques. Des de l'any 2004 també publica el *Bulletí de l'ACCA*, que juntament amb la pàgina web facilita la comunicació amb i entre els associats.

L'ACCA compta actualment amb 340 associats.

8. LA SOCIETAT CATALANA D'HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA I DE LA TÈCNICA

La Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT) és filial alhora de dues seccions de l'IEC, de la SECCT i de la SECCB.

Els seus antecedents els podem trobar en dos grups d'historiadors de la ciència. El primer, cronològicament, és el que s'originà en els anys trenta del segle passat amb el filòleg i càtedràtic de la Universitat de Barcelona Josep

M. Millàs i Vallicrosa; el segon grup s'originà a final dels anys seixanta amb l'historiador de la medicina i catedràtic de la Universitat de València José M. López Piñero.

La SCHCT es constituí a partir de grups vinculats a l'IEC, diverses universitats i persones sense adscripció. L'assemblea fundacional se celebrà el 27 de maig de 1991.

La SCHCT va néixer amb els objectius següents: aplegar les persones interessades en història de la ciència i de la tècnica al Paísos Catalans, servir de mitjà de difusió de la disciplina, promoure les investigacions en aquest camp i donar suport als usos socials de la història de la ciència, començant per la presentació i l'estudi del patrimoni científic i tècnic.

L'any 1993-1994 la SCHCT va formalitzar l'ingrés a la Unión Internacional de Historia y de Filosofía de la Ciencia. L'any 1994 la SCHCT s'integrà en el comitè espanyol d'aquesta entitat, que estava format fins aleshores per l'Asociación para la Historia de la Ciencia Española i per la Sociedad Española de Historia de las Ciencias y de las Técnicas. Amb aquestes societats, el 2006 s'ha constituït el Comité Español de Historia de la Ciencia, reconegut pel Ministeri d'Educació i Ciència. També ha estat una de les entitats fundadores de l'European Society for the History of Science.

Els presidents de la SCHCT han estat Josep Maria Camarasa i Castillo, de 1991 a 1993, i Antoni Roca i Rosell, de 1993 fins ara.

Els col·loquis i les trobades són dues activitats que destaquen especialment, ja que s'han mantingut des dels primers anys de la fundació de la Societat. Els Col·loquis d'Història de la Ciència i de la Tècnica són unes conferències de periodicitat mensual en les quals la Societat convida notables historiadors a fer una exposició de les

seves recerques, seguida del debat al voltant de la temàtica exposada. Des de fa uns anys, també se celebra un cicle similar a Osona. Les Trobades d'Història de la Ciència i de la Tècnica se celebren cada dos anys, i fins ara els llocs escollits de les nou edicions han estat Maó, Peníscola, Tarragona, Alcoi, Roquetes, Vic, Barcelona, Mallorca i Girona.

Una altra activitat bianual que se celebra a Maó des de 2001 és l'Escola Europea de Primavera d'Història de la Ciència i Divulgació Científica. Les quatre edicions que han tingut lloc fins ara s'han dedicat als museus, al periodisme científic, al cinema i a la publicitat i propaganda.

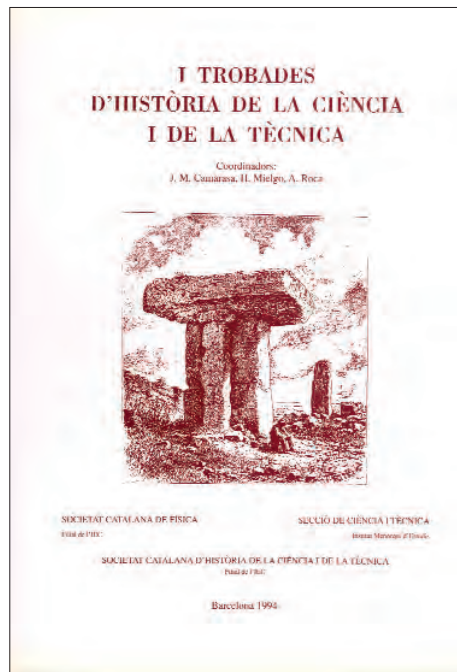
Igualment, des de 2005 la SCHCT és una de les entitats promotores de les Trobades de Joves Investigadors, d'àmbit europeu, de les quals s'han celebrat dues reunions, una a València i l'altra a Barcelona.

Una activitat amb continuïtat des de fa uns anys són les Jornades sobre la Història de la Ciència i l'Ensenyament. El 2007 s'ha arribat a la quarta Jornada. També en relació amb l'ensenyament, la Societat ha instituït el Premi Antoni Quintana Marí al millor treball de recerca de batxillerat dedicat a història de la ciència i de la tècnica.

Les publicacions regulars de la SCHCT són el butlletí d'informació per als socis *Ictineu*, del qual han aparegut vint-i-cinc números fins ara, i les *Actes de les Trobades d'Història de la Ciència i de la Tècnica*, de les quals s'han publicat vuit volums.

La SCHCT compta actualment amb uns 275 associats.

Primer volum de les
*Actes de les Trobades d'Història
de la Ciència i de la Tècnica*

9. ELS REPTES DE L'ASSOCIACIONISME CIENTÍFIC

Les societats filials de la SECCT, junt amb les altres filials de l'IEC, treballen diàriament per dinamitzar la vida cultural catalana. En entitats com aquestes, fruit de la voluntat associativa i participativa de la nostra societat civil, hi conviuen la recerca i la divulgació, el debat dels fonaments de la nostra ciència i tecnologia amb la promoció d'una escola més eficaç i d'un món empresarial més dinàmic. L'aportació específica d'aquestes filials –promoure la ciència i la tecnologia– és força singular, perquè avui és més necessari que mai que la cultura incorpori de manera destacada les aportacions de la ciència i de la tecnologia, probablement les manifestacions humanes més genuïnes de la nostra època. Sense la ciència i la tecnologia la cultura catalana aniria coixa i seria molt més vulnerable als corrents uniformistes. En realitat, ja fa cent anys, Enric Prat de la Riba va formular un pensament en aquesta línia que, tot i les actualitzacions que cal fer-hi, continua vigent a principi del segle XXI.